

ՏԱՍՆԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄԱՍԿ

Տարեկան դիմել 10 րուր, կես տարվանը 6 րուրից:
Ստանդարտի համարները 5 կոպեկով:
Թիֆլիսում գրված են միմյանց համադրություն մեջ:
Օտարապետացիք դիմում են ուղղակի
Խիֆա. Քեդակա «Մուսա»

Խմբագրությունը բաց է առաջօրե 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերից)
Հայտարարությունները ընդունվում են ամեն լիզուով:
Հայտարարությունների համար զեմբուրում են
խորանային րուրին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆՊԱՅՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական մտածողները — Ներքին Տեսչությանը: Նամակ Ախալցխայից: Նամակ Մոսկվայից: Ներքին լուրեր: ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Աստուր-Ունգարիա: Արտաքին լուրեր: Հեռագրեր: ՏՍԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Դաւիթ բէկ:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄՏԱԾՄՈՒՆՔՆԵՐ

Եւրոպան անդադար պահանջներ է անում Թիւրքիայից. պահանջում է որ նա այս կամ այն վերանորոգութիւն մտցնէ իր երկիրներից մինի մէջ, պաշտպանէ իր այս կամ այն հպատակ ազգութիւնը հալածանքներից, տայ ինքնավարութիւն իր այս կամ այն նահանգին:

Բայց ինչքան էլ տգէտ լինէին Թիւրք պետական մարզիկ, նրանք շատ լաւ են հասկանում որ այն պահանջները որ եւրոպական երկիրները Թիւրքիային

են անում, իրանք չեն կատարում իրանց երկիրների վերաբերութեամբ: Իրանք պահանջում են Թիւրքիայից ինքնավարութիւն կամ ազատութիւն տալ Թիւրքահպատակ այս կամ այն ազգին, իսկ իրանք հպատակ և ճնշում են իրանց հպատակ ազգերին: Խիստ պահանջներ Թիւրքիայից անելով, — եւրոպական պետութիւնների խրդամրտանքն էլ պետք է աւելի մաքուր լինէր: Թիւրքիայի պէս մի երկրի վրա բարոյապէս ներդրածէլու համար, հարկաւոր կը լինէր որ Եւրոպան աւելի մեծ բարոյական հեղինակութիւն ունենար Թիւրքերի աչքում:

Բայց այդ հեղինակութիւնը Եւրոպան կորցրել է, մանաւանդ վերջին տարիները, ոչ թէ միայն Բ. Դրան պետական մարզիկների աչքում, բայց մինչև անգամ Թիւրք մամուլի աչքերում:

Եւրոպան իրան այնտեղ է հասցրել, որ մի օր և է «Վահրթ» Թիւրք մոլեռանդ լրագիրը իրաւունք ունի ծաղրել Եւրոպային: Երբ Ենպիան այս կամ այն խիստ պահանջներ է անում Թիւրքիայից, — Կ. Պօլսի Թիւրք մամուլը պատասխանում է. իսկ դուք ինքներդ ի՞նչ էք անում իրանդացիների հետ. մի՞թէ դուք նրանց ամենաանողորմ կերպով էք ճնշում:

Երբ որ Գերմանիան խառնվում Օսմանեան պետութեան ներքին գործերում, — այդ տեսակ պատասխան է ստանում Թիւրքերից՝ իսկ դուք ինքներդ ի՞նչ էք արել էլզասցիների և լեհացիների հետ, արդեօք ձեր հրէայ հպատակներին էլ այժմ էք հալածում, արդեօք ձեր Բիւսնովիկ էք ձգտում կատարեալ ինքնիշխանութեան ձեռք բերելուն: Երբ Աւստրիան միջամտում է

Բալկանեան պատկաններին կամ յոյների գործերի մէջ, — Թիւրքերը հարցնում են. իսկ ձեր ներգործած ճնշումը բոսնիացիների և հերցեգովինացիների վրա, նրանց մէջ գործած ձեր անիրաւութիւնները մի՞թէ մեզ յայտնի չեն:

Փրանսիան աքաղում է իր երկրից հոգեւոր միաբանութիւնները և մի և նոյն ժամանակ պաշտօնապէս յայտնում է Բ. Դրան որ իր հեղինակութեամբ պաշտպանելու է արեւելքում նոյն եկեղեցական միաբանութիւններին: Եւրոպայի Թիւրքաց արտաքին գործերի միաստութիւնը յանգնաբար և կատարեալ իրաւունքով պատասխանում է Փրանսիային պաշտօնական խնդարների համար աքաղանքի տեղը է:

Ուրեմն լուսաւորված Եւրոպան այնտեղ է հասցրել իրան, որ այդ

ԴԱՆԻԹ ԲԵԿ

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն Վ Է Պ
(1722—1728)

Պատանին մի կողմից չնեղի հետ կուեղով, միւս կողմից իր շուրջը աչք ածելով, դիմաց դէպքի կուշտ ձայնը: Ենքը հովիւին մտնելով, փոքր ինչ հանգստացան, երբ նկատեցին, որ նա չէ քաջալերում իրանց վարմունքը: Պատանին բարեկեղծ, նստեց նրա մօտ: Հովիւը հասակն ուռած մարդ էր, այն լեռնային մարդերից մէկը, որ ստէպ անասունների հետ աղբիւրով, կորցրել էր բոլորը, ինչ որ մարդկային էր, և սեպակաւ, նեղ էր վայրենի անասնակներ: Բայց, որպէս երեւում էր, նա իր ոչխարների նման միամիտ, մի և նոյն ժամանակ բարեկեղծ էր:

— Ի՞նչ ստանայ ես, թէ որ փայտը չը վեր առնէիր, իմ չնեղը կը պատահուէին քեզ, ասաց նա ծիծաղելով, որպէս թէ մի մեծ գիւտ էր արել իր նկատողութեան մէջ:

— Հա, եթէ փայտը չը վեր առնէիր, չնեղը կը պատահուէին ինձ, պատասխանեց պատանին ինքն էլ ծիծաղելով:

— Ի՞նչ ստանայ ես, կրկնեց նա, չարունակաւ: Կրկնելով իր բարեկեղծ ծիծաղը, — արտեղից զտար այն փայտը, շատ հաստ փայտ էր:

— Այո, շատ հաստ փայտ էր, ասաց պատանին, — այնտեղ ընկած էր, երեւի կտրողները մոռացել էին:

— Անպատճառ, կտրողները մոռացել էին, կրկնեց հովիւը: — Ինչպէս հասկացար, Աստուած է վկայ, չստ ստանայ ես:

Կամենալով միանգամից վերջացնել փայտի պատմութիւնը, պատանին ոչինչ չը պատասխանեց: Բայց հովիւը դարձեալ կրկնեց:

— Այդ լաւ է պատահել որ կտրողները մոռացել էին, Աստուած է վկայ, թէ որ փայտը չը լինէր, իմ չնեղը քեզ կենդանի չէին թողնի:

— Այդ ես էլ եմ իմանում, նրա իմաստուն կարծիքը հաստատեց պատանին: — Այդ ոչխարները ունեն են:

— Ո՛ւրը պէտք է լինեն, պատասխանեց նա մի անանձին հպարտութեամբ: — մեծ պարոնի ոչխարներն են:

Մեծ պարոն ասելով, պատանին հասկացաւ, թէ ում մասին էր խօսքը, և սկսեց աւելի յարգանքով միջադրելով դէպքի իր խօսակցը, երբ իմացաւ, որ նա թագաւորի հովիւն էր:

— Մեծ պարոնը ուրիշ ասարանք էլ ունի, հարցրեց նրանից:

— Այնպէս որ ում ունի այնքան ասարանք, որպէս մեր մեծ պարոնը, պատասխանեց հովիւը: Գարնանցական կերպով դուրսը շարժելով, — այստեղ արածում են նրա ոչխարները, այնտեղ, սալի մէջ կողմում, արածում են երկու քսանիկ աւելի կովեր, նոյնքան եղներ ու գոմէշներ: Բացի դրանցից, տասը էլ ունի, հինգ ջորի ունի, քսանիկ աւելի ձի ունի:

Այսքան ասարանք ի՞նչ մեր Տաթևի մէջ էր: Դա լինէր էլ ունի, իր մտքումը ասաց պատանին, ամենին չը դարմանալով մեծ պարոնի հարստութեան վրա:

— Այս օրերս էլ ընծայ են բերել երկու ինչ որ անասուններ, անունները չեմ իմանում, աւելաւորեց հովիւը:

— Ի՞նչ տեսակ անասուններ:

— Ինչ որ ստանայի նման անասուններ. երկայն ոտներ ունեն, երկայն, ծուռը վիղ ունեն, քանի որ առաջ մեծ պարոնի դրանը դուռնայ անցնել, ողջ ախարը հաւաքեցաւ այնտեղ:

Նրանց դուռն էին բերել, թամաշայ էին անում: — Ես էլ այնտեղ էի, տեսա, դրանք ուղտեր են, մեր երկրում չատ կայ. չըբեցնում են, յետոյ բռնում են:

— Գրուստ աղպակ, չըբեցնում են յետոյ բռնում են, ինչ լաւ իմացար, ճշմարիտ, շատ ստանայ ես եղև:

Ստանայ քառը, որ այնքան յաճախ գործ էր անում հովիւը, նրա լեզուով բողբոլին այլ իմաստ ունէր. դա նշանակում էր խելացի, ամեն իմացող, ամեն քան չուտ համարող: Բայց զգուշանալով, մի գուցէ ուղի պատմութիւնն էլ այնքան հեռու տանէր շատախօս հովիւին, որպէս փայտի պատմութիւնը, նա կարճ կտրեց, սկսելով մի այնպիսի խօսակցութիւն, որից կարող լինէր տեղեկութիւն ստանալ փոքրիկ աղջկայ մասին:

— Այդ ոչխարները օրը քանի անգամ կ'իջնան են, հարցրեց նա, իր շուրջը նայելով, որպէս թէ ոչխարներին է նայում:

— Քանի անգամ պէտք է կ'իջնան, պատաս-

խանց հովիւը իր խաղող ձայնով, — երկու անգամ են կ'իջնան. մէկը կէսօրին, մէկը երեկոյան, երբ ոչխարները սուտ են դառնում:

— Կէսօրին, երեւի, դառնում են կ'իջնան:

— Կաշտուր, ապա օրտեղ: Զը տեսար, կ'իջնան կաթի կ'իջնան տանում էին:

— Տեսա, կ'իջնան, մեծ պարոնի տուն էին տանում:

— Ապա օրտեղ պիտի տանէին: Այնտեղ էին տանում:

— Այդ կ'իջնան օրտեղ էին:

— Ո՛րքեր պիտի լինէին, մեծ պարոնի քոներն էին:

Պատանին փոքր առ փոքր համում էր իր հնտաքրքրութեան առարկային:

— Կրանց մէջ մի փոքրիկ աղջիկ կար, կարմիր դերիայ ունէր հագած, օճ էր նա:

— Դու թամարի մասին ես հարցնում, ասաց հովիւը բարեկեղծ ժպտով: — Թամարը մեծ պարոնի եղբոր աղջիկն է. շատ անգամ քոների հետ դալիս է ոչխարների մօտ, և երբեմն ինձ համար իւզով հաց է բերում, էս էլ նրա համար քաղում եմ անտառից դիւռ, յո՛ւն, կաղին և ուրիշ պտուղներ: Շատ լաւ աղջիկ է թամարը:

Եթէ նրա մայրը չը մեռնէր, թամարը այսպէս չէր լինի: Մեր ալժման տիկինը լաւ մտիկ չէ տալիս թամարին: Այո, լաւ է, որ տղան չուտով մեռնի ու խորթ մօր ձեռքը չընկնի: Հանգուցեալ տիկինը շատ լաւ տիկին էր. ես գիտեմ պահել եմ տիկինները, որ մի անգամ նա ինձ ընծայեց:

Այնուհետեւ նա սկսեց պատմել, թէ թամարի մայրը մեռնելուց յետոյ, թէ նա հայրը կրկին ամուսնացաւ, բայց իր նոր կնոջ հետ ապրեց մի քանի տարի միայն: Մի անգամ լեզկիների յարձակման ժամանակ, կուրի մէջ վերք ստանալով, մեռաւ նա: Այնուհետեւ թամարը մնաց բողբոլին օրը, իր խորթ մօր ապով: Այժմ թէ թամարը և թէ խորթ մայրը կ'իջնան են մեծ պարոնի տանը, և մեծ պարոնը իր դաւանիւրից չէ ֆոկում թամարին:

Վերջացնելով իր պատմութիւնը, հովիւը իր կողմից սկսեց հնտաքրքրել լինել պատանու ինչ աղջիկ և օրտեղացի լինելու մասին, հարցրեց, թէ նա ինչ է չինում վրաց երկրում. ինչով է ապրում, և երբ պատասխան տաւ, թէ ոչինչ պարապմունք չունի, ասաց:

— Տեսնում եմ, որ դու քաջ տղայ ես, շատ քաջ իմ չնեղի ձեռքից մինչև այսօր մի մարդ էլ չի պոճել, իսկ դու նրանց չչլուացիր: — Կը ցանկանաս ինձ մօտ մնալ:

— Քեզ մօտ ինչ չինեմ, հարցրեց պատանին ծիծաղելով:

— Ի՞նչ պիտի չինես. ես ինչ որ չինում եմ, դու էլ այն կը չինես, պատասխանեց հովիւը, իր թաւամաղ յօճերի տակ թաղված աչքերը լայն բացելով և ուղիղ պատանու երեսին նայելով: — Լսի՛ր, տղաս, չարունակեց նա, — իմ օգնականներից մէկը իմ ցուպը գողացաւ, յետոյ փախաւ. հիմա ինձ մէկ մարդ է հարկաւոր, դու իմ օգնականը կը դառնաս ու ինձ հետ ոչխարներ կ'արածացնես, մեծ պարոնի ոչխարները, հասկանում ես, դա պիտի գործ է:

Այդ առաջարկութիւնը, թէն սկզբում շատ ծիծաղելի թուեցաւ պատանուն, թէն նրան շատ հրապուրիչ էր մեծ պարոնի հովիւի օգնական լինելը, բայց, կարծես, մի ներքին աղբամամ տրիպիկցաւ նա հաշտելի այդ վիճակի հետ: Գլխաւոր շարժառիթը, որ դրեց նրան կապել այդ նոր պարապմունքի հետ, այն էր, որ սա առիթ էր տար երբեմն տեսնել գեղեցիկ թամարին, որի ամբարտապետութիւնը մի կողմից, իսկ իրան ցոյց տուած կարեկցութիւնը միւս կողմից, թողէին նրա սրտում մի խաւ, համակրական զգացմունք, որը թէն ինքը բացատրել չէր կարողանում, բայց միանգամայն տիրել էր նրա հոգուն: Բայց դրանից, նրան քաղցր էր, առժամանակ գոնէ, իր սրտի մէտերը ցրվել լեռների, դաշտերի, անտառների առանձնութեան մէջ, հեռու լինել մարդերի բնակութիւնից, որոնցից ոչ մի միսթարութիւն չէր գտնւում:

Այդ պատճառով նա աւելի բարեւոք համարեց կենակցել միամիտ հովիւների հետ, լսել նրանց պարզ, հասարակ պատմութիւնները, քան թէ լսել աւագակ հայ մանրախաճախ անդադար նախատիքները, որը այնքան անխիղճ կերպով կողոպտեց նրան:

— Դէ, ասա, տղաս, մեծ ես ինձ մօտ, կրկին հարցրեց հովիւը:

— Կը մնամ, պատասխանեց պատանին:

(Կը չարունակուի)

Վիեննայից լրագրիներն են զրուժ են հե-
տևեալը: Այս օրերս կրկին լուրեր տարած-
վեցան այստեղ, որ զիաւորութիւն կայ
Բօսնիան և Հերցեգովինան վերջնականապէս
միացնել Հաբսբուրգների կայսերութեանը:
Տեղական մի կիսապաշտօնական լրագիր իր
սուսջնորդող յօդուածի մէջ պարծենումէր,

որ նա յազմել է Պեշտի լրագրիներին, ու լրագրիներն նրանք մինչև այժմ հետևում են բոսնիական շերտի միջոցով: Մի քանի ժամանակ առաջ զանազան լուրեր տարածվեցան կիսապաշտօնական «Pester Lloyd» լրագրում բոսնիայի և Հերցեգովինայի մասին, որտեղ ստատիկ մոլորակներով էր նկարագրված այդ երկրների ներքին կառավարությունը: Այնուհետև բնականորեն անբաժանելի լինելով վերջին ծայրին է հասել, ամեն տեղ մէջ տեսակ խոսք է տիրապետում հարկերով ծանրաբեռնված է ժողովուրդը, աղքատներին և թշուառներին թիւ չը կայ: Կառավարական օրգանները բաշխուղեղներից վատ են վարվում ժողովուրդի հետ, այնպես որ շատերը ահամայն հարցնում են՝ թէ այժման կարգերը ի՞նչով լաւ են առաջվանից, և այլն:

Մի քանի օրից յետոյ հերքվեցան այդ լուրերը և դրանց հեղինակին մեղադրեցին սուտ լուրեր տարածելու մէջ: Իսկ այժմ, «Pester Lloyd» ինքն է հանդէս գալի որպէս ջատագով բոսնիական և Հերցեգովինական մասերի միջոցով: Պեշտի այդ օրգանին շտապեցին, ի հարկէ, միանալ և Վիեննայի կիսապաշտօնական լրագրիները, որոնք անապարձութեամբ կրկնում են, որ նրանք առաջ ևս շատ անգամ խօսել են «միանալու» անհրաժեշտութեան մասին: Քանի որ, կրկնում են այդ լրագրիները, այդ երկրները չեն միանալ կայսերութեան հետ, ոչ ոքից չէ կարելի պահանջել այնպիսի գործերի համար պատասխանատու լինել, որոնք կարող են կանոնադրվել միայն այն ժամանակ, երբ Աւստրո-Ունգարիան կիսանալ որ նա աշխատում է իր սեփական և ոչ թէ օտար նահանգների համար: Այդ լրագրիները շարունակում են խօսել, ի հարկէ, Աւստրիայի զբաղաւթնութիւնը միայն իր սեփական նահանգներում: Մի խօսքով Վիեննայի կիսապաշտօնական լրագրիները մեծ ախորժակ են ստացել և թշուառ բոսնիացիք և հերցեգովինցիք, երեւի, մօտիկ ապագայում դո՛հ կերթան նրանց ախորժակին: Արդեօք Հաբսբուրգների կայսերութեան հետ վերջնականապէս միանալուց յետոյ կը բարեփոխվեն նրանց դրութիւնը, մենք համարձակում ենք կասկածել: Աւստրիան, իր երկու տարվայ կառավարութեան ընթացքում ցոյց տուեց իր շնորհը. պաշտօնական հաստատադրութեան յայտնի է որ բնակիչները այնտեղի կառավարութեան լծի տակ սատիկ ճնշվում են: Դիժաղէի է առարկել, ուրեմն, որ վերջնականապէս չը միանալու պատճառով չէ կարելի արգար և օրինաւոր վարչութեան ձև մտցնել այդ նահանգներում: Ո՞վ էր այդ բանին արգելք դնում, եթէ կառավարութիւնը ինքը բարի ցանկութիւն ունէր:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Հռոմից հեռագրում են, որ Մարտիայի մէջ կաթոլիկ մարկանդ ամբարձր յարձակվեց մեծ օգիտան և իր աղօթատան վրա և յափշտակելով աղօթատան մէջ գտնվող բոլոր իրեղէնները այրեց նրանց: Այնուհետև ամենքը ժողովեցին մարդկեղեցում և օրհնութիւն ընդունեցին կաթոլիկ քահանաների ձեռքից: —Նէապոլից հաղորդում են, որ իսկիա կղզու վրա երկրաշարժ եղաւ, որ բաւական մեծ վրէժաններ հասցրեց, ոչնչացնելով բազմաթիւ բնակարաններ: Մի քանի մարդիկ սպանված են: —Վաշինգտոնից հեռագրով հաղորդում են, որ փետրվարի 21-ին (մարտի 5-ին) Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների նոր նախագահ Հարիսը ընդունեց իր պաշտօնը: Իսկ ևս

նոր միստարութիւնը կազմված է: Լսվում է որ Բլէնկ նշանակվելու է պետական քարտուղար, Լինկոլն, նախկին նախագահի որդին, նշանակվելու է պատերազմական մինիստր, Ուինգոն ֆինանսների մինիստր:

—Ինչպէս յայտնի է Ֆրանսիան վճուեց մոտ ցինկ օրիորդական միջնակարգ աշխարհական ուսումը: Այժմ ազգային ժողովի առաջարկութեամբ պէտք է հիմնվեն Ֆրանսիայում կանանց ուսուցչական դպրոցներ, իրական միջնակարգ դպրոցների համար ուսուցչուհիներ պատրաստելու համար:

—Լրագրիները մէջ կարդում ենք. Թիւրքացի պարսից կառավարութիւնները պայման կապեցին իրանց մէջ խառն յանձնաժողով նշանակել սահմանի հարցը վճուելու և Բիւրդիստանը խաղաղացնելու համար:

—Մարդիկը գրում են լրագրիներին, որ այնտեղի նոր միստարութիւնը վճուեց թագաւորի հաստատութեանը առաջարկել հետեւեալ նախագծերը.—բոլոր վիստարականներին, որոնք համարված են քաղաքական յանցանքների համար, ներումն չորհել: չրջաբերական ուղարկել համալսարանների ընկոթորներին 1875 թիւի քաղաքական համոզմունքների համար արտրված բոլոր պրօֆեսորներին վերադարձնել արտրից, և մէկ հրաման հրատարակել Միւսուդիս իշխանուհուն Աստուրիական իշխանուհու տիտղոսը տալու մասին: Կորտեսները կը հաւաքվեն միայն քիւլիստ քննելու համար և յետոյ կարձակվեն:

—«Temps» լրագրի Մարդիկ թղթակիցը գրում է, որ Մարդիկը ապրող Ֆրանսիացիք վրդովված են այն բանի դէմ, որ դուքս Ֆէրնանդ-Նուենցի ի պատիւ Ալֆոնս թագաւորի կրեք քոյրերի տուած տոնախմբութեանը, ուր հրաւիրված էր և ֆրանսիական դեսպան ծովապետ ժօրէս, ներկայ էր և նախկին մարշալ Բազէն: Բազէն և նրա կինը ընդունված են մարդիկ դեմն արիւնքաւորական շատ անհրաժեշտ և զիպովաւոր շատ անգամ նրանց պատահում են հատարակութեան և օպերայի մէջ, բայց ոչ ոք այս բանին նշանակութիւն չէ տալիս:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲՆԿԵՐՈՒԹԵՆԵՐ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 2 մարտի: Այսօր առաւօտ ի Տէր հանգուցեալ Թագաւոր Կայսրի մարմնի գմբեսը աւարտած է: Մարմնի քննելուց յետոյ յայտնվեցաւ որ թագաւորի կազմուածքը առողջ գրութեան մէջ էր: Զննատութեան դժուարութիւնը, որ վերջին տարիները զգում էր Կայսրը, առաջ էր դառնում թագաւորի անօթնութեան լայնանալուց: Կայսրը զրկված է Պրէօբրաժէնեան գնդի համադրեւորով, առանց շքանշանների, անկողնակալի վրա, պարագլուխների սենեակում:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 2 մարտի: Լրագրիները հաղորդում են: Քանի մօտենում էր Չմեւնայի պալատին, Թագաւորը ուշքը կորցնում էր, արեւնի կորուստից: Կրուպովիկի և Մարկուս բժշկները առաջիններն եկան և փորձեցին կապել արտերիաները: Նրանցից յետոյ եկած բժշկապետ Բօտկին ուշադրութեամբ գնում էր սրտի բաբախումն և վերքերը կապելուց յետոյ սանց որ սրտի հնչելները աւելի լսելի են լինում ծծմբաթթու էֆիրի արկելուց: Զննատութիւնը վերականգնվեցաւ: Խոստովանահայր Բօժանով օգուտ քաղեց յարմար բօյէից և հաղորդութիւն տուեց Թագաւորին: Յոյսերը նորոգվեցան: Ուղարկեցին օրին տեղափոխելու գործիքը բերելու: Բայց ձախտադրը այլապես էր անօրինել: Բօտկին սկսեց նշմարել սրտի զարկերի աստիճանաբար թուլանալը: Զննատութիւնը նուազվում էր, վերջապէս ժամը 3-ին և 35 րօպէին Թագաւորը փոխվեցաւ յաւիտեանականութեան: Այսօր մօտ 3 ժամին թնդանօթների ձայնը ազդարարեց Ալէքսանդր III-ի գահ բարձրանալու: Խորին սուգ է նշանակված:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 2 մարտի: Այսօր հասաւ գետերա Սիբիրիցից ուղարկված պօղպօղաչիկ Կառլֆան, բերելով իր հետ

մանրամասն գեկուցումն արշաւանքի մասին:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 2 մարտի: Երբորդ ներքին 5% փոխառութեան տիրածք:

Տէրի տոմս	Տարած գումար
6305 — 27 —	200,000
821 — 32 —	75,000
7320 — 10 —	40,000
6329 — 10 —	25,000
14165 — 41 —	
5824 — 40 —	10,000
8390 — 28 —	
4527 — 11 —	
11237 — 37 —	
17203 — 35 —	8,000
4184 — 41 —	
18360 — 44 —	
1139 — 44 —	
2438 — 42 —	
4725 — 29 —	
12462 — 33 —	
3540 — 47 —	5,000
3452 — 20 —	
3220 — 48 —	
11515 — 29 —	
12598 — 33 —	
18042 — 28 —	
13469 — 12 —	
16101 — 50 —	
15329 — 16 —	
19225 — 40 —	
11643 — 25 —	
14653 — 36 —	
11431 — 6 —	
9736 — 15 —	1,000
19386 — 5 —	
12997 — 30 —	
1063 — 33 —	
5280 — 17 —	
14494 — 32 —	
12623 — 50 —	
3398 — 36 —	
9692 — 21 —	
3918 — 43 —	
10437 — 46 —	

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 3 մարտի: «Правит. Вѣстн.» լրագրը հաղորդում է հետեւեալը: Եթէ 1 ժամին կէսօրից յետոյ Թագաւորը և Թագուհին, Թագաժառանգի և Կայսերական ընտանիքի անդամների հետ, գուրս եկան ներքին սենեակներից: Կանգնելով Նիկոլայիական դահլիճում, Թագաւորը դիմեց գեներալներին և ֆիլիցերներին նշանաւոր խօսքերով, որոնց մէջ յայտնելով ի Տէր հանգուցեալ Թագաւորի անունով երախտագիտութիւն նրանց հաւատարիմ ծառայութեան համար, հաճեցաւ յայտնել, որ ինքն ժառանգութիւնը ընդունելով այսպիսի ծարրօպէսին, կը ծառայի Ռուսաստանին նրա բարօրութեան համար, և յոյս ունի զրաւել նրա սերը: Նոյնպէս հաւատացած է, որ պօքերը կը ծառայեն իր ժառանգին նոյն հաւատարմութեամբ և եռանդով, ինչպէս ծառայում էին հանգուցեալ Թագաւորին: Վերջը նորին Մեծօթիւնը կրկին անգամ յայտնեց իր ծնողի կողմից շնորհակալութիւն նրանց ծառայութեան համար: Այս խօսքերը շարժելով արտասովոր ներկայ գըտնվողներին, նրանք միաձայն «ուրա» կանչեցին: Պաշտօնական երգում ընդունելուց յետոյ, Թագաւորը մտաւ դահլիճը, ուր գտնվում էին պետական խորհրդի անդամները և սկիսեց և յայտնեց իր երախտագիտութիւնը նրանց ծառայութեան համար և յոյս յայտնեց, որ նա զրանց մէջ կը գտնի նոյն հաւատարմութիւնը, որպիսին վայելում էր իր հանգուցեալ ծնողը: Դառնալով սկիւայի պաշտօնականներին, Թագաւորը յայտնեց, որ նա թողնում է նրանց իր անձի մօտ: յետոյ գնաց ներքնասենեակները: Բարձրագոյն ուկազով հրամայված է բոլոր հաւատարիմ հպատակների հետ զիւղացիներին ևս երգմանցնել տալ Թագաւորին և ժառանգին հաւատարմութեան մէջ: Կալանաւորված չարագործը Տիւրկինի քաղա-

քացի է Նիկոլայ Իվանով Բիսակով ազգանունով, 29 տարեկան է, իր ուսումն սկսեց Վիտերբերգի գաւառական դպրոցում, շարունակեց իր ուսումը Չիլեպովիցի ընկալական դպրոցում: Սեպտեմբերից 1879 թիւի նա մտաւ հանքարանական դպրոցը, բայց 1880 թիւի դեկտեմբերից սկսած դասախօսութիւններին չէր յաճախում: Վերադարձված 18 անձինքներից երկուսը մեռան թիւնապահ Կոզակ Մալէվիչ և անյայտ կոչման մի մարդ մօտ 30 տարեկան հասակի: Սորան վերաբերում են երկրորդ ուսման արձակելը, որով սպանվեցաւ Թագաւորը: Ապանութիւնից յետոյ տեղ տեղ ցրված էին յեղափոխական պրօկլամացիաներ: «Порядокъ» լրագրը լսել է, որ Թագաւոր Կայսրի հանդիսաւոր թաղումը կը կատարվի վաղձանից երեք շաբաթ յետոյ: Այսօր, մարտի 3-ին, ժամը 8-ին երեկոյ յեան հրամայված է ժողովել Չմեւնային պալատում նշարանից դէպի մեծ եկեղեցին մարմնի հանդիսաւոր տեղափոխութեան հանդիսին ներկայ գտնվելու համար:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 3 մարտի, ժամը 8 և 50 րօպ: Երեկոյնան Ներքին գործերի մինիստրը յայտնում է ընդհանուր գիտութեանը, որ Կայսրի կեանքի դէմ եղեւնագործութեան գլխաւոր զեկավարողներից մինը այն սնձն է, որ կալանաւորվեցաւ փետրվարի 27-ին: Նա խոստովանվեց իր մասնակցութիւնը յանցանքի մէջ և այդ հաստատում է նոյնպէս եղեւնագործութեան րօպէին կալանաւորված Բիսակով, որ այդ յանցանքի կատարող էր, զցելով կառքի տակ առաջին ճայթող ուսմբ: Այն անյայտ սնձն, որ, ինչպէս երեւում է, գցեց երկրորդ ուսմբը և որ ճայթման տեղի վրա ինքն էլ մահվան հարուած ստացաւ, Բիսակովի վկայութեամբ, որին ցոյց տուին սպանվածի դիակը, եղել է նոյն իսկ դրա ընկերակիցը: Այն բնակարանը, որտեղեց Բիսակով և նրա ընկերը ստացել էին ճայթող ուսմբեր, գտնված է մարտի 3-ին դիշերը: Բնակարանի տէրը, երբ ներկայացան նրա մօտ աստիճանաւորներ, անձնապատկերի գործեց, իսկ մի կին, որ նրա հետ բնակվում էր, ձեռքակալված է: Բնակարանում գտան ճայթող ուսմբեր, մի օրինակ յեղափոխական պրօկլամացիայի կատարված եղեւնագործութեան առիթով գրված, որի մէջ ասված էր, որ յանցաւոր գիտաւորութիւնը իրագործված է երկու անձինքների ձեռքով: Ժամը 11-ին առաւօտեան ներկայացաւ այդ բնակարանը մի երիտասարդ, որ և կալանաւորված է: Նրան կալանաւորելու ժամանակ նա վեց անգամ ընկովերից արձակեց և վիրաւորեց երեք պօլիցիական աստիճանաւորներին: «Новое Время» լրագրը աւելացնում է որ ճայթիւնի ժամանակ մեռաւ 14 տարեկան Նիկոլայ Մախմուդով:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 3 մարտի: Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 95 ր. 87 կ., երկրորդ 93 ր., երրորդ 93 ր. 50 կ., չորրորդ 93 ր., 25 կ., ներքին առաջին 5% փոխառութեան տոմսակը արժէ 223 ր. 5 կ., երկրորդ 215 ր., 50 կ., արեւելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 92 ր. 37 կ., երկրորդ 92 ր. 50 կ., րօպի 7 ր. 87 կ.: Ռուսաց 1 ր. 16 կ. դօնի վրա արժէ 24,90 պէս, ռուսաց 100 ր. Համբուրգի վրա 213 մարկ, ֆարիդի վրա 264 Փրանկ: Բօրսայի տրամադրութիւնը հանդարտ է: Վաղը և միւս օրը բօրսան փակված կը լինի:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ե Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ՀԵՄՕՐՈՒԿԱՆ ԲՈՒՍԿԱՆ ՀԵՂԱՆԻԹ փորձված և առաջարկված պրոֆեսոր բժշկ. կրճ. ԿՐԸՏ-ԿՕՎԱԿՈՒՅ Հատ գեղեցիկ միջոց է ՍՏԼՄՈՒՐԱՅ ԶԵՆՆՈՒՆ ՅԱԵԼԻ ԳԵՄԻ, մաքրում է և շատացնում է ԼԻԻՒՆԸ, վերականգնում է ՄԼՐՄՆԻ բնականոր հարմոնեան, մանաւանդ առաջարկվում է Հիմնորի և Իսրա-խանգրիա ՀԻԼՆԻԹԻԹԵՆ ԳԵՄԻ ՄԻ շիւր, գործա-ծելու ԽԲԸՏՆԵՐՈՎ 1 ր. 80 Կ.: Օտարաբաղաքացիք ուղարկում են ՓՕՍՏԻ ծախար: Ծախվում է Ռուսաս-տանի ԲՈՒՈՐ ԴԵՂԱՏՆԵՆԵՐԻ մէջ և գեղերի պա-հետների մէջ: Պահեստը Մօսկվայում է, Ն. Մատենեյնի մօտ, Տվերական փողոց: Կիշնեովի մէջ Կայուշանկու և Բրայունշտեյնի մօտ: Վարչապետի մէջ Ա. Ֆ. Գալլէի մօտ: 23—25 (5)

Ա Ն Գ Լ Ի Ա Կ Ա Ն		Մ Ա Գ Ա Ջ Ի Ն Ո Ւ Մ	
Համեմատեցեք թէյի ֆունտը	1 ր. 5 Կ.	Մօսկվայից բերվող թէյի ֆունտը	1 ր. 30 Կ.
—	1 ր. 10 Կ.	—	—
—	1 ր. 20 Կ.	—	—
—	1 ր. 40 Կ.	—	—
—	1 ր. 60 Կ.	—	—
—	1 ր. 80 Կ.	—	—
Ամենալաւը	2 ր.	—	—
			51—100

Վերականգնող ՄԱԿԱՄԱՍՏԵՐ, մազերը ամրացնող և նրանց բնական գոյնը վերադարձնող: Գինը 2 ր. շիւր, ՓՕՍՏԱՅՈՎ ուղարկված 2 ր. 49 Կոպ.: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ խանութի մէջ:

ՄԻ և Նոյն տեղը ԻԻՆԱՍԻ ԻԻԿ, մազերը ամրացնող հա-մար, 1 ր. ամանը փրձին պիս-պաւի ԳԵՄԻ, ՏՈՒԱԼԵՏԻ ՍԱ-ՊՈՆ և հոտաւէտ ջրեր և այլն: 26—100

ՌՈՒՄՈՅ-ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՄԱԳԱՋԻՆՈՒՄ

Ստացուեցաւ ուղղակի գործարանից Բամ-սոն Սիմոն և Հէտի, երկաթէ գուլաններ, երեք անիւններ, ամենագոյնի տեսակից, որոնք արդէն բնորոշուած են ամեն տեղ մանաւանդ Երևանի նահանգում: Իւրաքանչ-իւր գուլանի արժէքն է երեք խոփիւ—85 րուբլի, իսկ գուլանով առնողներին զիջումն կը լինի: Նոյնպէս ստացուեցան երկրագոր-ծական զանազան մեքենաներ, և մեծ քա-նակութեամբ Ամերիկայի և Եւրոպայի զանազան տեսակ ապրանքներ: Մագաղի-նում պատուէր կընդունվի ամեն տեսակ մեքենաների և այլ ապրանք թէ Ամե-րիկայից և թէ Եւրոպայից բերել տալու մասնաւոր աշխատանքով: Հասցէն. Գիփը-ցօվայա փողոց զաւրէյ Արծրունի, Տրի-խիս: 7—10

ՄԵԾ ԲԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԱՀ-ՃԱԿԱԼՆԵՐԻ, մատուցարանների, կող-պէքների, զրիչների, թղթի, հրացանների, ատրճանակների, բաժանների, ցիտրաւամաղ-նեղիայի, կոնֆէկտների, մուրաբայի և այլն ծախվում են ԱՆ ԳԼԻ Ա Կ Ա Ն մագաղի-նում: Նոյն տեղը ԾԱՌԱՎՈՒՄ ԵՆ պալտո-նի 12 րուբլուց, բրիւլներ 4 րուբլուց, արիկո արշինը 70 Կոպէկից, տարիկներ 12 րուբլուց հատը, կիտաւոնեան թէյ զարնանը հաւաքած ուղղակի պլանտատոր-ներին 1 ր. 10 Կոպէկից մինչև (ամենալաւը) ֆունտը 2 րուբլի առանց թղթի, մակին-տոշներ 8 րուբլուց, և մուրաբայի մէկ վա-զոնը 85 Կոպէկով: 2—12

Մինչև այժմ չեղած ԼԿԱՆՔԻ ԻՊ, ԲԺԻԿ ՀԱՐԻՏԻ, որ կատարեալագործված է բժշկ. ՄԼՎՐԻ-ԿԻԻ ԴԵՅՁԻՅ: Եւղղացնում է ամեն տեսակ թՈՒ-ԼՈՒԹԻՒՆ, եթէ նա բնական չէ: ԵՐԵՎԱՆԻ ԲՈՒՐԻ, քա-տանալուց յետոյ ուղարկվում է ՄԻ Շ Շ այդ իւրից, մանրամասն ԽԲԸՏՆԵՐՈՎ, գործածութ ա՛ն մասին: Եյդ իւրը կարելի է ստանալ Պետերբուրգի բոլոր ԴԵՂԱՏՈՒՆ-ՆԵՐԻՅ և Լէքսանդր ՎԵՆՅԵԼԻՅ, Կազանկայա փողոց № 3: 36—52

ՎԱՃԱՌՄԱՆ ԳՆԵՐՈՎ ձմեռ-վայ պալտոններ 12 ր., ֆուֆայիներ 2 ր. 50 Կ., զլխարկներ 1 ր., մատուցարաններ 5 Կոպէկ, ամաններ հատը 12 Կ., հնդ-կական բրիւն 10 Կ. ֆունտը: Անգլիական կոնֆէկտներ 40 Կ., իսկ թէյ, որի ֆունտը ամեն տեղ 2 ր. 50 Կ. արժէ, 1 ր. 80 Կ. է ծախվում: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԻՍ-ՆՈՒԹԻ ՄԻՋ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԵՐԵՈՒՄ: 12—12

ՎԱՐՁՈՎ ԵՍՐՎՈՒՄ ԲՕԼ-ՇՕՑ ԿՐԻՎՈՅ ՓՈՂՈՑԻ փա գր-անկող Խեղդիկանցի տեսական ՏԱՆ ՎԵՐԻՆ ՅԱՐԿԵՐ: Պայմանների մա-սին ԳԻՄԵԼ Պ. ԽԵՐՕՐԻՆԵԱՆ-ՑԻՆ, Միտայովսկայա փողոցի փրա № 56: 4—4

ՎԱՐՁՈՎ ԵՍՐՎՈՒՄ ՍԵ-ՐԵՐԵԱՆԵՐԻ ՈՍԿԵՐԻՉԻԱՆԱՎՈՂՈՑԻ փա գրանկող ԽԵՐՕՐԻ-ՆԵԱՆՑԻ ՏՈՒՆԸ № 22. Պայման-ների մասին ԳԻՄԵԼ ԽԵՐՕՐԻՆԵԱՆԿԻՆ, ՄԻՒԱՅԼՈՎ ՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑԻ ՎԵՐ, № 56: 4—4

2ր նոյնիով մաքսերի աւելանալուն ապրանքները առաջիկայ գներով կը ծախվեն. ԿՈՆԳՈՒԹԵՅ 1 ր. 5 Կ. և 1 ր. 10 Կոպ., շատ ԼԱՇ ՄՕՆԻՆԳ 1 ր. 20 Կ. և 1 ր. 40 Կ., հիւսնալի ԿԱՅՍԱՆԻ 1 ր. 60 Կ. և 1 ր. 80 Կ. և ԱՄԵՆԱԼԱԻ ԹԵՅ 2 ր. առանց թղթի: Անգլիական բեզովներ 4 ր.—40 ր. և հրացաններ 20 ր.—200 ր. Անգլիական խանութի մէջ: Գործակալութիւն ԲԱՐՆԱՐԵԻ ԹԱՐԵ-ՐԸ, Ջոնսոնի ԿՈՂ ՊԵՐՆԵՐԸ, Տուրսոյի ԳՐԻՉՆԵՐԸ և էկստրակտ կակաօ-շօկոյայի ծախելու համար, որոնք Բարիկի հետեւի ժամանակ օսկէ մեղաւ ստացան: ՀՈՏԱԼԵՏ ԹԵՅԻ ՖՈՒՆՏԸ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԹԵՅԱՄԱՆՈՎ 1 ր. 65 Կ. և ամենալաւը 2 ր. 30 Կ.: Վաճառականներին օգուտէտ է մեծ քանակութեամբ ապրանքներ առնել Անգլիական խանութի մէջ: Ամբողջ հազուստ 15 ր., կոնֆէկտներ հազի ԳԵՄ 60 Կ. ֆունտը: 34—100

- Կենտրոնական գրադաճաւանդում ի միջի այլոց վաճառվում են հետեւեալ գրքերը:
1. Արուեստ երկայնակեցութեան, որ է առողջ, երկայն ու երջանիկ ապրելու ու-սումը: Շար. բժ. Փոփովիչ. Գ. 1—50 Կ.
 2. Մօրիս կամ աշխատութեան, ի պէտս նախնական դպրոցաց: Հեղ. ա. Գառաօ, Գ. 1 ր.
 3. Հռչակաւոր ոճիւրք: Պրէնկլիկէ Մարքիպոսէին: Պատկեր. վեպ. Աշ. Դիւմա Գ. 1 ր.
 4. Գլաւնակ բլուր: Վ. Էպ. Էօֆէն Սիւ. 2 Կ. Գ. 2 ր.
 5. Խորհրդաւոր կղզի: Հեղ. Ժիւլ Վերն. 3 Կ. բովանդակութիւն ա. Կ. Օգապար նաւաբներէ. Բ. Կ. Բնկեցիկ մարդը. Գ. Կղզւոյն Գաղանիքը Գ. 3 ր.
 6. Աշխարհի շրջան ութսուն օրուան մէջ: Հեղ. Ժիւլ Վերն Գ. 1—50 Կ.
 7. Բարիկն յԱմերիկա: Հեղ. Է. Լաբուէ 2 Կ. Գ. 2 ր.
 8. Պարոյր կամ առնուամ Նիւտէն. գրեաց Տեր. Գ. Պատկանեան Գ. 50 Կ.
 9. Թուղթ Մարիսի Արաբեգեան Հայոց Աշխարհի Ազգի և Եկեղեցու, ազ-դայիութեան մասին առ պատուականաց պատուական տէր Ներսէս Պատրիարքն հա-յոց Գ. 2 ր. 25 Կ.
 10. Հ. Գ. Ալիշանեան: Տեղագիր հայոց Մեծաց Գ. 2 ր. 50 Կ.
 11. Նուէր Կաղանիկ: Պատկերազարդ մանկանց ընթերց. Նշան Պերպէրեանի Գ. 65 Կ.
 12. Քնարիկ մանկան. Աղէք. Արարատեանցի Գ. 40 Կ.
 13. Տարերը իմաստասիրութեան, ընդարձակ Հ. Ա. Վ. Գուրգենեան 5 հա-տոր Գ. 3 ր. 50 Կ.
 14. Խորհրդական բերդը: Վիպասանութիւն Ֆոֆէր օր. Գաղիացոյ Գ. 1 ր.
 15. Ընտիր Հայկազունք: Պատկերազարդ կենսագրութիւնը Գ. 2 ր. 75 Կ.:

Նոյն տեղը վաճառվում են հայերէն, ռուսերէն և օտար լեզուների դասագրքեր, դասական պիտոյքներ, աշխարհագրական քարտէզներ, նկատողական ուսման համար պատկերներ, վիպասանութիւններ, թատրոնական պիէսներ, ուղեցոյցներ, բառարաններ, տեղեկացոյցներ և այլն:

Օտարաբաղաքացիք իւրեանց պահանջները փողի հետ պիտի ուղարկեն հետեւեալ հասցէիւ. Тифлисъ, Въ Центральную Книжную Торговлю. Զանապ. ծախք պէտք է աւելացնել իւրաքանչիւր ր. 10 Կ.:

ՍԵԼԻՑԵԼԵԱՆ ԵՏԵՄԻ ԲԺՇԿԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ-ՆԵՐ ԵՏԵՄՆԵՐՈՑԻ ԲԺՇԿԵԼԻ ԵՒ ԵՒԵԼ ՀԵՅԻՄԻ թոյլ են տուած Մօսկվայի ԲԺՇԿԵԼԵԱՆ ՓԼԱՆՈՒՆՏԵՏԻՑ: Եյդ միջոցները մեծ ԳՈՐԾԱԴԻՐՈՒԹԻՒՆ ԵՆ գտել և առաջարկվում են իբրեւ ԼՄԵՆԱԼԵԻ առողջապահական ՄԻՋՈՑՆԵՐ բերանի և առամեքերի համար: Կարելի է ԵՏԵՄ-ՆԵՐԸ պահպանել ՓՕՇԻՆԵԼՈՒՑ, սառեցնում են ԼՕՐ-ՉՈՒՆԻԻ ԲԵՐԸ և վատ ՀՈՏԻ առաջն են առնում:

Ետամեքոյթ բժիշկ Ե. Է. Եղեյէյի ԳԻԼԵԼՈՐ ՊԵ-ՀԵՍՏԸ գտնվում է ՄՕՍԿՎԱՅՈՒՄ, ԿՈՒՋՆԵՑԿԻ ԿԵՄՈՒՐՉ, ՍՕԿՈԼՈՎԻ տանը:

ԹԻՖԼԻՍԻՄ կարելի է գտնել Ե. Մ. ՑՈՒՐԻՆՕՎԻ ԿՈՎԱԼԵՍԵՆ և անդրկովկասեան գլխաւոր ՊԵՀԵՍՈՒՄ:

Ծախողների ՆՇԵՆԵԼՈՐ ԶԻՋՈՒՄՆ ԿՐԼԻՆԻ: 13—30 (11)

ՍԵՐՄԵՐ պարտիզ բոյսերի և ԾԱ-ԼԻԿՆԵՐԻ բոլորովին ԹԱՐՄ ստաց-ված են Կովկասեան Գիւղատնտեսական ըն-կերութեան գործակաւարի խանութի մէջ: Գօրծիւնեկայա փողոց № 11: ԼԱՐՇԵԻ խանութ: Սիրմերի ցուցակները ձրի են տրվում: 4—10

144 Արծրունու գաղթեա 144 ամենալժան պահեստ մեքէի և հայկիկներ: